

ProCom – Viestinnän ammattilaiset ry:n lausunto hallituksen esitykseen avoimuusrekisterilaiksi (HE 98/2022 vp)

19. syyskuuta 2022

Lausunnon antajat:

Jarno Forssell, toimitusjohtaja ProCom Ry ja Oy
Maria Mroue, ProComin hallituksen puheenjohtaja
Antti Oksanen, ProComin hallituksen varapuheenjohtaja
Tero Huovinen, ProComin hallituksen jäsen

Kiitos lausuntopyynnöstänne valmisteilla olevaan lakiin avoimuusrekisteriksi.

ProCom – Viestinnän ammattilaiset ry. kannattaa virallisen avoimuusrekisterin perustamista. Pidämme myös hyvänä, että se perustetaan Valtiotalouden tarkastuskeskuksen yhteyteen. Lain voimaantuloaika 1.1.2024 antaa edunvalvontaa tekeville tahoille riittävästi aikaa sen voimaantuloon valmistautumiseen. Samalla edellytämme, että lakiesitykseen sisältyvä neuvottelukunta ja avoimuusrekisteriä ylläpitävä Valtiotalouden tarkastuskeskus ohjeistavat toimijoita riittävällä tavalla.

Uskomme, että avoimuusrekisteri lisää edunvalvonnan avoimuutta ja hyväksyttävyyttä. ProCom on jo vuonna 2014 perustanut vapaaehtoisuuteen perustuvan oman Lobbarirekisterin. Virallinen ja julkinen rekisteri on kuitenkin tätä parempi vaihtoehto. Avoimuusrekisteri voi nähdäksemme lisätä vaikuttamistoiminnan hyväksyttävyyttä ja ymmärrystä siihen, että se on osa demokraattista päätöksentekoa.

Olemme tyytyväisiä siihen, että avoimuusrekisteriä koskevassa lakiesityksessä on otettu huomioon aiemmin annettujen lausuntojen näkemyksiä. Tällaisia ovat esimerkiksi pienimuotoisen vaikuttamistoiminnan jättäminen lain ulkopuolelle, vaikuttamistoimintaa harjoittavien hallinnollisen taakan keventäminen, toimintailmoituksen tarkkuuden rajaaminen ja neuvottelukunnan perustaminen.

Aiemmassa lausunnossamme kannatimme lain ulottamista eduskunnan ja ministeriöiden lisäksi myös sellaisiin virastoihin, joilla on keskeinen rooli lainvalmistelussa. Kun avoimuusrekisteristä saadaan kokemuksia, toivomme että tilannetta voidaan tarkastella uudestaan ja liittää rekisteriin uusia valtionhallintoon kuuluvia tahoja, jos siihen koetaan tarvetta.

Lakiesityksessä on kuitenkin myös kohtia, joissa kehitys on mielestämme mennyt väärään suuntaan parlamentaarisen ohjausryhmän ja asiantuntijaryhmän mietinnöstä.

ProComin jäsenkuntaan kuuluu vaikuttajaviestintäpalveluita tarjoavia viestintäkonsultteja. Pidämme ongelmallisena lakiesityksen vaatimusta vaikuttamistoimintaan käytettyjen taloudellisten tietojen ilmoittamisen tarkkuudesta. On mahdollista, että sen johdosta palvelujen tarjoajat joutuvat paljastamaan asiakassuhteisiin liittyviä liikesalaisuuksia.

Koska avoimuusrekisterin soveltamisalaksi on tässä vaiheessa valittu suppeampi vaihtoehto (eduskunta ja ministeriöt), tarkan taloudellisen raportoinnin vaatimus voisi johtaa siihen, että huomio kohdistuisi vain yksittäisten hankkeiden vaikuttamistoimintaan käytettyihin euromääriin. ProComin näkemyksen mukaan lakiehdotuksella tulisi kuitenkin tavoitella avoimuutta sen suhteen, ketkä ja mitkä tahot vaikuttavat lakien valmisteluun eduskunnassa ja ministeriöissä.

Esitämme, että lakiehdotuksessa palataan mietinnössä esitettyyn muotoiluun, jonka mukaan taloudellinen raportointi annetaan tietyssä suuruusluokassa: esimerkiksi arvio henkilötyövuosissa tai euroissa riittävän suurella haarukalla.

Viestintäammattilaisten järjestönä ProCom on valmis tukemaan avoimuusrekisteriä ja viestimään siitä, jotta yleinen mielipide saadaan sitä kohtaan myönteiseksi. Olemme valmiita osallistumaan myös neuvottelukunnan työhön.

ProComin puolesta,

Jarno Forssell

Toimitusjohtaja